

RIDDERKERK

COALITIEAKKOORD 2026-2030

Een Ridderkerk om je thuis te voelen

VOORWOORD

Op het meest dichtbevolkte eiland van Nederland ligt het mooie dorp Ridderkerk. Als gemeentebestuur zijn we trots op Ridderkerk en onze samenleving. De acht kernen en wijken hebben allemaal hun eigen identiteit en karakter. Een veerkrachtig Ridderkerk dat door de eeuwen heen zichzelf heeft ontwikkeld tot waar het nu staat. Daar waar eeuwen geleden het vlas werd verbouwd, vindt nu wereldwijde handel in gezonde groente, fruit en vleesvervangers plaats. Aan de rivieren bouwden Ridderkerkers samen met arbeidsmigranten uit alle windstreken de grootste schepen voor de wereldmarkt. Vandaag de dag biedt dit gebied plaats aan honderden woningen en innovatieve bedrijven. Ridderkerk heeft tijdens deze transitie kansen gezien en gepakt om toekomstbestendig te blijven.

Op dit moment staat Ridderkerk aan de vooravond van nog een grootschalige transitie. Het gebruik van fossiele brandstoffen om huizen en bedrijven van elektriciteit en warmte te voorzien gaat stoppen. Ridderkerk wordt geacht om deze energietransitie de komende jaren uit te voeren op een moment dat de benodigde infrastructuur overvol zit. Om deze uitdaging aan te kunnen, zal Ridderkerk haar verantwoordelijkheid nemen om ruimte te bieden aan infrastructuur waar ook regiogemeenten mee geholpen zijn.

In Ridderkerk mag je zijn wie je bent. Wij staan voor onderlinge verbinding in plaats van polarisatie. Allen die zich in Ridderkerk bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Dit basale uitgangspunt maakt dat iedereen zich thuis kan voelen in een Ridderkerk om trots op te zijn!

INHOUD

1. Veiligheid	6
2. Wonen	10
3. Sport & Spelen	16
4. Duurzaamheid & Klimaat	20
5. Buitenruimte & Recreatie	26
6. Bestuur & Burgerbetrokkenheid	32
7. Economie & Werkgelegenheid	36
8. Openbaar vervoer & Verkeer	42
9. Evenementen & Cultuur	48
10. Onderwijs	54
11. Zorg & Volksgezondheid	58
12. Financiën	64
13. Nawoord	68

1 | VEILIGHEID

We vinden het belangrijk dat wanneer een persoon zich in Ridderkerk bevindt, diegene zich veilig voelt en veilig is. Discriminatie in welke vorm dan ook tolereren we niet. Deze verantwoordelijkheid dragen we als Ridderkerkse samenleving samen met overheden en maatschappelijke partners. Hulp- en veiligheidsdiensten voeren hun werk uit om zorg te dragen voor een veilige woon-, leef- en werkomgeving. Het (bewust) hinderen van deze diensten vinden we onacceptabel en hier zal dan ook hard tegen opgetreden worden.

Het is onmogelijk voor politie en handhavers om 24/7 op iedere plek in Ridderkerk aanwezig te zijn. Om hun werk goed te kunnen blijven verrichten blijven wij ons o.a. inzetten voor het behoud van een volwaardig politiebureau in Ridderkerk. Met de uitbreiding van het aantal boa's is de inzet om ook vaker in de avonden en de weekenden zichtbaar aanwezig te zijn in Ridderkerk. Daar waar (mobiel) cameratoezicht van toegevoegde waarde kan zijn, zetten we deze in. Hierbij houden we rekening met een goede balans tussen de privacy van een persoon en het vergroten van de veiligheid.

De laatste jaren hebben misdrijven zich uitgebreid naar de digitale samenleving. De bij de gemeente Ridderkerk opgeslagen gegevens dienen te allen tijde veilig te zijn. We werken samen met gemeenten in de regio en daarbuiten om de voorsprong op cybercriminelen te behouden. Daarnaast informeren we de Ridderkerkse samenleving actief over de gevaren van (digitale) oplichting.

In een tijd van geopolitieke spanningen is het raadzaam om na te denken over de weerbaarheid van Ridderkerk en de Ridderkerkse samenleving. Scenario's over wat te doen bij langdurige stroomuitval of overstromingen zijn noodzakelijk om uit te werken.

1 | VEILIGHEID - ACTIEPUNTEN

Wat gaan we er voor doen?	
1.	Ridderkerk beschikt momenteel over 8 buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's). Om in de avonden en weekenden meer toezicht en handhavende taken uit te kunnen voeren, zetten we de komende jaren in om het team te laten groeien met 2 boa's.
2.	Het politiebureau aan de Kievitsweg heeft een regionale functie. Met de politie zetten we in op een langjarige overeenkomst voor het behoud van dit politiebureau.
3.	Ridderkerk heeft sinds 2024 recht op 9 wijkagenten, echter zijn er momenteel 8 wijkagenten voor Ridderkerk beschikbaar. We verzoeken de politie om de extra vacature te openen.
4.	We staan voor een (wijk)gerichte veiligheidsaanpak waar boa's, politie en jongerenwerkers zichtbaarder aanwezig zijn.
5.	We onderschrijven de uitgangspunten van het Integraal Veiligheidsbeleid 2025 – 2028 (IVB). In de jaarlijks daaruit vloeiende uitvoeringsprogramma's worden prioriteiten mede bepaald door de inbreng van inwoners en ondernemers. We treden handhavend op bij deze opgenomen prioriteiten.
6.	De huidige buurtpreventies ondersteunen en faciliteren we waar mogelijk. Initiatieven voor de oprichting van nieuwe buurtpreventies omarmen we.
7.	Woningen waar drugsproductie, drugshandel of mensenhandel plaatsvindt worden door de burgemeester gesloten. Bij mensenhandel gaat het bijvoorbeeld om onvergunde prostitutie en uitbuiting van arbeidsmigranten.
8.	Jongeren behoren geen wapens te dragen. We willen de lobby richting Rijksoverheid intensiveren om de Wet wapens en munitie aan te passen, bijvoorbeeld door een motie op het VNG congres of een brief aan de minister.
9.	We steunen de burgemeester in het intensiveren en toepassen van de tot hem beschikbaar gestelde instrumenten waaronder het aanwijzen van veiligheidsrisicogebieden en het laten uitvoeren van kluisjescontroles.
10.	De genomen veiligheidsmaatregelen bij Recreatiecentrum De Fakkels worden geoptimaliseerd om zwemplezier te garanderen.
11.	Bij jongeren waar herhaaldelijk illegaal wapenbezit wordt geconstateerd kunnen de ouders ook een boete krijgen.
12.	We onderzoeken de mogelijkheden voor een fatbikeverbod in en rondom (wijk)winkelcentra. Bij een positieve uitkomst integreren we dit in onze regelgeving.
13.	Verkeersovertredingen worden vaker aangepakt door de inzet van (mobiele) flits-, geluids- en verkeerscamera's.
14.	Sinds afgelopen raadsperiode is het verboden om zonder vergunning producten of diensten te verkopen op straat of aan de deur. Dit beleid gaan we extra aanscherpen om babbeltrucks zoveel mogelijk te voorkomen.
15.	We stellen een lokaal meldpunt in waar inwoners terecht kunnen voor het melden van onveilig gedrag, huiselijk geweld en intimidatie.
16.	We onderzoeken of er een samenwerking mogelijk is met SafeGroup of een gelijkwaardig alternatief voor tijdelijke opvang voor volwassenen en kinderen die moeten ontsnappen aan een onveilige thuissituatie.
17.	We zetten in op het vergroten van de cyberveiligheid om persoonsgegevens en de ICT-omgeving van de gemeente te beschermen.
18.	Wij zetten in op het organiseren van noodsteunpunten waar inwoners terecht kunnen in het geval van crisis.

Start	Financiën
2027	2027: € 90.000 2028 e.v.: € 180.000
2027	
2027	
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2027	
2027	
2026	PM
2027	
2027	PM
2027	PM
2026	PM
2026	PM

2 | WONEN

Er is een grote behoefte aan extra woningen van verschillende typologieën in Ridderkerk voor alle doelgroepen. Ridderkerkse starters op de woningmarkt komen pas op latere leeftijd in aanmerking voor een betaalbare (huur)woning. Ridderkerkse senioren zouden graag naar een levensloopbestendige woning willen verhuizen. De komende jaren dient er voor alle doelgroepen gebouwd te worden met maximale voorrang voor Ridderkerkse woningzoekenden.

Ridderkerk heeft een groot aandeel sociale huurwoningen en zit daarmee ver boven het landelijk gemiddelde. Met de invoering van de Wet versterking regie volkshuisvesting krijgt Ridderkerk de mogelijkheid om meer betaalbare koopwoningen en middeldure huurwoningen te bouwen. Dit zorgt voor een evenwichtigere woningvoorraad in de regio en draagt bij aan een betere doorstroming op de woningmarkt.

De nieuw te bouwen woningen moeten voldoen aan de vigerende aangescherpte milieuprestatie-eisen. Milieuprestatie-eisen zijn minimeisen die bepalen hoe milieuvriendelijk een nieuw gebouw moet zijn. Daarnaast dienen ontwikkelaars rekening te houden met natuur en biodiversiteit op het perceel.

Om de woningbouw in Ridderkerk te versnellen zal er gewerkt gaan worden met een Taskforce Versnelling Woningbouw. Zodra de projectontwikkelaar de benodigde vergunning heeft verkregen, verlangen we ook dat er snel gestart wordt met de bouw. We gaan regels opstellen die ervoor moeten zorgen dat leegstaande woningen snel weer bewoond worden.

Wat gaan we er voor doen?
19. Deze raadsperiode worden er in Ridderkerk minimaal 1.000 nieuwe woningen gebouwd en opgeleverd.
20. In lijn met de Wet versterking regie volkshuisvesting zal de woningbouwprogrammering in Ridderkerk bestaan uit minimaal 40% betaalbare woningen. Dit betreffen zowel betaalbare koopwoningen als middenhuur woningen.
21. We streven ernaar het aantal sociale huurwoningen deze raadsperiode gelijk te houden. Bij sloop- en nieuwbouwprojecten krijgen bestaande huurders een terugkeerregeling.
22. We transformeren de Omgevingstafel Wonen naar de Taskforce Versnelling Woningbouw waarbij de doorzettingsmacht van de Taskforce wordt versterkt om de woningbouwopgave te versnellen. De Taskforce is een platform waar verschillende expertises samenkomen.
23. Om de woninbouwopgave te versnellen schrijven we één aanbesteding uit voor de bouw van woningen op de gemeentelijke percelen Amerstraat (voormalige Beverbol), Reijerweg/Pr. Margrietstraat (oude Gemini College) en Da Costalaan/De Genestetstraat (oude wijkcentrum en gymzaal). Deze locaties lenen zich goed voor een groter aandeel betaalbare (starters)woningen.
24. Binnen het plangebied Koninginneweg en omgeving zien we bij nieuwbouw alleen nog maar ruimte voor woningen. Detailhandel en kantoren achten we hier niet meer passend.
25. We werken actief mee om (delen van) bedrijventerreinen te transformeren naar woningen. Directe kansen zien we bij de locatie van Trelleborg, bedrijventerrein De Groenenwaert (Oosterparkweg), industrieterrein Kerkepolder (Centrum-Oost) en de verouderde bedrijfspanden aan de Ringdijk in Bolnes. Indien landelijke of provinciale regelgeving transformatie niet mogelijk maakt zullen we met onze mede-overheden in gesprek gaan om te bezien onder welke voorwaarden transformatie wel mogelijk zou kunnen zijn.
26. We werken tevens mee aan het herbestemmen van detailhandel en horeca wanneer deze buiten een concentratiegebied liggen.
27. We zetten in op woningbouw maximaal tot en met 6 woonlagen. Bij de herontwikkeling van P.C. Hooftstraat en omgeving is ruimte om tot maximaal 8 woonlagen te bouwen.
28. Gezien de recentelijke uitdagingen en investeringen bij verschillende kadeconstructies en klimaatveranderingen zijn we terughoudend in buitendijks bouwen. Daar waar woningbouw in het kader van herbestemming van bedrijfspanden naar wonen buitendijks wenselijk is zal dit slechts uit laagbouw bestaan.
29. De gemeente werkt deze raadsperiode niet mee aan het wijzigen van de bestemming agrarisch, groen, natuur of recreatie naar wonen. Uitgezonderd is het herbestemmen van reeds bestaande schuren, bedrijfspanden en bedrijfswoningen naar wonen op deze percelen. Woningbouw in o.a. De Boomgaard en aan de Mauritsweg in Rijsoord wordt deze raadsperiode uitgesloten.
30. Om voldoende locaties voor scholen, kinderopvang, wijkcentra, kerkgenootschappen, zorgcentra en dergelijke te behouden blijven percelen met de enkelbestemming maatschappelijk of maatschappelijke doeleinden deze behouden. Uitgezonderd zijn de in dit coalitieakkoord genoemde herontwikkellocaties.
31. We stellen een volkshuisvestingsprogramma op ter vervanging van de Woonvisie Ridderkerk 2021 - 2026. In dit programma bieden we ruimte voor instrumentarium zoals de zelfbewoningsplicht en het anti-speculatiebeding.
32. Om langdurige leegstand van woningen en kantoren tegen te gaan stellen we een leegstandsverordening op.
33. Ontwikkelaars dienen bij nieuwbouw en renovatie vanaf het begin rekening te houden met natuur en biodiversiteit zoals verwoord in onze visie Werken vanuit Ecologie.

Start	Financiën
2026	
2026	
2027	
2027	
2027	
2026	
2026	2027: € 25.000
2026	
2026	2026: € 25.000 2027: € 75.000
2026	
2027	2027: € 20.000
2026	
2027	2027: € 75.000 2028: € 75.000 2029: € 75.000
2027	
2026	

Wat gaan we er voor doen?
34. De invoering van een lokaal woonruimtebemiddelingssysteem zetten we voort. Woningen welke via dit instrument worden aangeboden dienen maximaal toegewezen te worden aan lokaal woningzoekenden.
35. In anterieure overeenkomsten voor de realisatie van 3 of meer koopwoningen en/of woningbouwkavels nemen we een verplichting op voor de ontwikkelaar om de koopwoningen en/of woningbouwkavels toe te laten wijzen middels een puntensysteem zoals dat toegepast is bij het nieuwbouwproject Geerpolder Rijsoord.
36. We laten een extern haalbaarheidsonderzoek uitvoeren naar het oprichten van een eigen gemeentelijk woningbedrijf.
37. Naar voorbeeld van andere gemeenten stellen we een doorstromsubsidie beschikbaar als Ridderkerkse huurders een grote sociale huurwoning inruilen voor een kleinere.
38. Samen met Wooncompas onderzoeken we of een Van Groot Naar Beter-regeling voor Ridderkerk passend is. Met de Van Groot Naar Beter-regeling krijgen mensen voorrang op andere mensen die een woning zoeken, als ze hun grote huurwoning inruilen voor een kleinere sociale huurwoning. Indien de oude huurprijs lager is dan blijft deze van kracht bij de nieuwe woning.
39. In de prestatieafspraken met Wooncompas nemen we op dat sociale huurwoningen met maximaal 2 slaapkamers in hoogbouwcomplexen het label 55+ krijgen.
40. Met de invoering van de Spreidingswet in 2024 heeft de gemeente Ridderkerk de wettelijke taakstelling om 228 asielzoekers op te vangen. Gemeenten mogen de taakstelling onderling uitruilen. Ridderkerk kiest voor het uitruilen van de taakstelling met andere gemeenten waardoor er geen nieuw AZC in Ridderkerk gebouwd hoeft te worden. Ridderkerk huisvest daarvoor een groter deel ontheemden uit Oekraïne en/of arbeidsmigranten. Ridderkerk houdt zich aan de Spreidingswet. Totdat de uitruil geëffectueerd is blijft de asielboot in de haven voor de opvang van maximaal 100 asielzoekers. Indien uitruil niet (volledig) mogelijk blijkt, dan zullen wij niet eerder tot uitvoering van de Spreidingswet overgaan totdat de minister ons daar formeel toe dwingt. Tegen deze dwang en de uitvoering zullen wij geen rechtsmiddelen gebruiken.
41. We werken mee aan de realisatie van huisvesting voor medewerkers welke werkzaam zijn bij de bedrijven op Dutch Fresh Port. De locatie dient te voldoen aan de Stichting Normering Flexwonen.
42. We actualiseren de welstandsnota uit 2009 en hernoemen de commissie ruimtelijke kwaliteit naar de commissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed. De commissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed geeft enkel nog advies op ontwikkelingen groter dan 1.000 m² bruto vloeroppervlak.

Start	Financiën
2026	
2026	
2027	2027: € 100.000
2027	2027: € 100.000
2027	
2027	
2026	
2027	
2027	

3 | SPORT & SPELEN

Voldoende sporten en bewegen draagt bij aan een goede gezondheid. We vinden het daarom belangrijk dat er voldoende faciliteiten in Ridderkerk zijn om te sporten en te bewegen. Alle inwoners, ongeacht leeftijd of fysieke/mentale mogelijkheden, moeten de mogelijkheid hebben om te kunnen sporten en bewegen.

Ridderkerk heeft een groot aantal sportverenigingen. Hier zijn we trots op. Deze sportverenigingen worden draaiende gehouden door honderden vrijwilligers. Onze waardering voor deze vrijwilligers is groot.

Op jonge leeftijd onderdeel zijn van een sportvereniging betaalt zich op latere leeftijd uit in een betere gezondheid en een belangrijk sociaal netwerk. Daarom willen we drempels wegnemen voor kinderen om lid te worden van een Ridderkerkse sportvereniging.

Naast sporten in verenigingsverband is sporten en bewegen in de openbare ruimte van groot belang voor het verbeteren van de gezondheid. Speeltuinen en sporttoestellen in de openbare ruimte dienen voldoende beschikbaar te zijn waarbij er in iedere wijk een toegankelijke en inclusieve samenspeelplek moet zijn voor kinderen, ongeacht fysieke of mentale mogelijkheden.

3 | SPORT & SPELEN - ACTIEPUNTEN

Wat gaan we er voor doen?
43. Om sporten onder jongeren te stimuleren starten we een pilot waarbij ieder Ridderkerks kind van 5 tot 18 jaar de mogelijkheid krijgt om op kosten van de gemeente Ridderkerk lid te worden van een Ridderkerkse sportvereniging.
44. We organiseren een jaarlijkse sportmarkt waarbij (denk)sportverenigingen de bezoekers bekend kunnen maken met het grote sportaanbod in Ridderkerk.
45. Ridderkerkers krijgen de mogelijkheid om met voorrang een toegangskaart te reserveren voor Recreatiecentrum De Fakkel.
46. De nieuwe sporttoestellen in de buitenruimte worden goed gebruikt. Iedere wijk krijgt een aanbod sporttoestellen in de buitenruimte om ongeorganiseerd sporten te bevorderen.
47. Veel speeltuinen zijn in samenspraak met de buurt vernieuwd. Dit zetten we voort voor de verouderde speeltuinen en bij nieuwe woningbouwprojecten.
48. Om ieder kind, ongeacht fysieke of mentale mogelijkheden, te kunnen laten spelen krijgt iedere wijk een samenspeelplek.
49. De zwemlestijden zijn de afgelopen jaren uitgebreid waardoor de wachttijden zijn verkort. Hier blijven we op inzetten.
50. We continueren het aanbod van senioren sport via de welzijnsorganisatie.
51. We vinden het belangrijk dat er voldoende en duurzame faciliteiten beschikbaar zijn voor sportverenigingen om hun leden te laten sporten.
52. We blijven buurtsportcoaches inzetten om meer mensen, met name jongeren, in beweging te krijgen.
53. We ondersteunen sportverenigingen en hun vrijwilligers bij het omgaan met agressie en asociaal gedrag op en rond het sportveld.

Start	Financiën
2028	2028: € 750.000
2028	
2027	
2027	PM
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2027	

4 | DUURZAAMHEID & KLIMAAT

De temperatuur op aarde stijgt en het klimaat verandert wereldwijd. Deze verandering lijkt ook steeds sneller te gaan. Met grote gevolgen voor de mens en natuur. Denk aan hittegolven en overstromingen. Nederland is hier extra kwetsbaar voor, omdat het aan zee ligt en er grote rivieren doorheen stromen. Ook in Ridderkerk zijn de gevolgen van klimaatverandering zichtbaar en voelbaar. Zo komt bijvoorbeeld het zoute zeewater uit de Noordzee steeds verder het land binnen via onder andere de Nieuwe Maas. Hierdoor wordt het steeds ingewikkelder voor drinkwaterbedrijven om voldoende en kwalitatief drinkwater te maken.

In het klimaatakkoord van Parijs staan afspraken om de stijgende temperatuur tegen te gaan. Om te voldoen aan het klimaatakkoord van Parijs, hebben alle lidstaten van de EU afgesproken dat de EU in 2050 klimaatneutraal is. En om in 2030 55% minder broeikasgassen uit te stoten.

De opgave voor Ridderkerk is om de komende jaren de energietransitie bij inwoners en ondernemers door te voeren. Hier dienen we beleidskeuzes te maken met een zo klein mogelijke impact op mens, milieu en portemonnee. Tegelijkertijd gaat de energietransitie gepaard met grootschalige netcongestie. Om dit op te lossen werkt de gemeente samen met regiogemeenten, waterschap, provincie Zuid-Holland en netbeheerders aan een grootschalig combinatie op Ridderkerks grondgebied. Naast de energietransitie is de transitie naar een circulaire economie een belangrijke pijler in het klimaatakkoord. Als gemeente Ridderkerk hanteren we een maatschappelijk verantwoord inkoopbeleid en helpen we inwoners om zo veel als mogelijk grondstoffen te hergebruiken.

Om de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme neerslag en hitte, het hoofd te bieden zetten we in op vergroening en wateropvang. Daarnaast informeren we de Ridderkerkse samenleving over investeringen en maatregelen die ze zelf kunnen treffen in het kader van de energietransitie, hitte en wateroverlast.

4 | DUURZAAMHEID & KLIMAAT - ACTIEPUNTEN

Wat gaan we er voor doen?
54. De overgang van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen is nodig om klimaatverandering tegen te gaan, minder afhankelijk te worden van andere landen en onze energievoorziening betaalbaar en toegankelijk te houden. Ridderkerk is onderdeel van één van de 30 regio's vanuit het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (RES). Waar mogelijk versnellen we de opgaven uit de RES die voor Ridderkerk van toepassing zijn. Daarbij zetten we in op minimaal 50% lokaal eigendom in samenwerking met een lokale energicorporatie.
55. We faciliteren zowel Tennet als Stedin in het zo snel als mogelijk optimaliseren van de energieinfrastructuur om netcongestie op te lossen en om Ridderkerk van energie te kunnen blijven voorzien.
56. Om de transitie naar een aardgasvrije woonomgeving in 2050 te realiseren starten we met het maken van warmteplannen per wijk. Dit doen we samen met inwoners en ondernemers waarbij betaalbaarheid en haalbaarheid belangrijke uitgangspunten zijn. We bieden ruimte aan initiatieven vanuit de samenleving. Uit recente onderzoeken blijkt electrificatie in combinatie met isolatie voor Ridderkerk het best passend te zijn.
57. Om de warmte- en energietransitie goed uit te voeren worden inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen geïnformeerd over de mogelijke technieken, subsidies en kosten.
58. We zetten de Ridderkerkse duurzaamheidslening met een lage rente voort. Ridderkerkse inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen kunnen daarmee onder andere zonnepanelen, batterijen en warmtepompen aanschaffen.
59. Met de Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie (SpUk LAI) zetten we een eigen isolatieprogramma op voor inwoners met een slecht geïsoleerde koopwoning. Daarmee bieden we ondersteuning aan (verenigingen van) eigenaars die moeite hebben hun woning te verduurzamen.
60. Het Waterstofnetwerk Nederland komt vanwege Rijksbeleid door Ridderkerk te lopen. Dit biedt Ridderkerkse bedrijven en inwoners de kans om op dit duurzame gas over te stappen. We onderzoeken de mogelijkheden voor een lokale aftakking van het Waterstofnetwerk.
61. De drie reeds vergunde windturbines op Nieuw Reijerwaard van 150 meter hoog blijken niet rendabel. De vergunninghouder heeft de vergunning in laten trekken. In plaats van drie hoge windturbines werken we mee aan de realisatie van kleine windturbines.
62. Er komt een vrijwillige proef bij een aantal hoogbouw huishoudens om meer GFT uit keukenafval te halen, zodat het restafval schoner en beter herbruikbaar wordt.
63. Sinds afgelopen raadsperiode is het afvalaanbiedstation ook in de avond geopend. Dit continueren we met de mogelijkheid voor aanvullende afvalstromen.
64. We onderzoeken de mogelijkheid om grofvuil aan huis weer gratis op te laten halen.
65. De beschikbaarheid van openbare laadpalen in de wijken staat onder druk door netcongestie. Onder voorwaarden faciliteren we inwoners die de eigen elektrische auto thuis willen opladen met EV-kabelgoottegels in het openbaar trottoir waar de oplaadkabel in verwerkt kan worden.
66. We informeren inwoners over de schadelijke gevolgen van houtstook. Hier zetten we onder andere de Stookwijzer voor in.
67. De Nederlandse overheid pakt Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) met voorrang aan. ZZS zijn stoffen, zoals PFAS en Staalslakken, die gevaarlijk zijn voor mens en milieu omdat ze bijvoorbeeld de voortplanting belemmeren, kankerverwekkend zijn of zich in de voedselketen ophopen. Waar mogelijk weren we het gebruik van dergelijke stoffen binnen Ridderkerk.

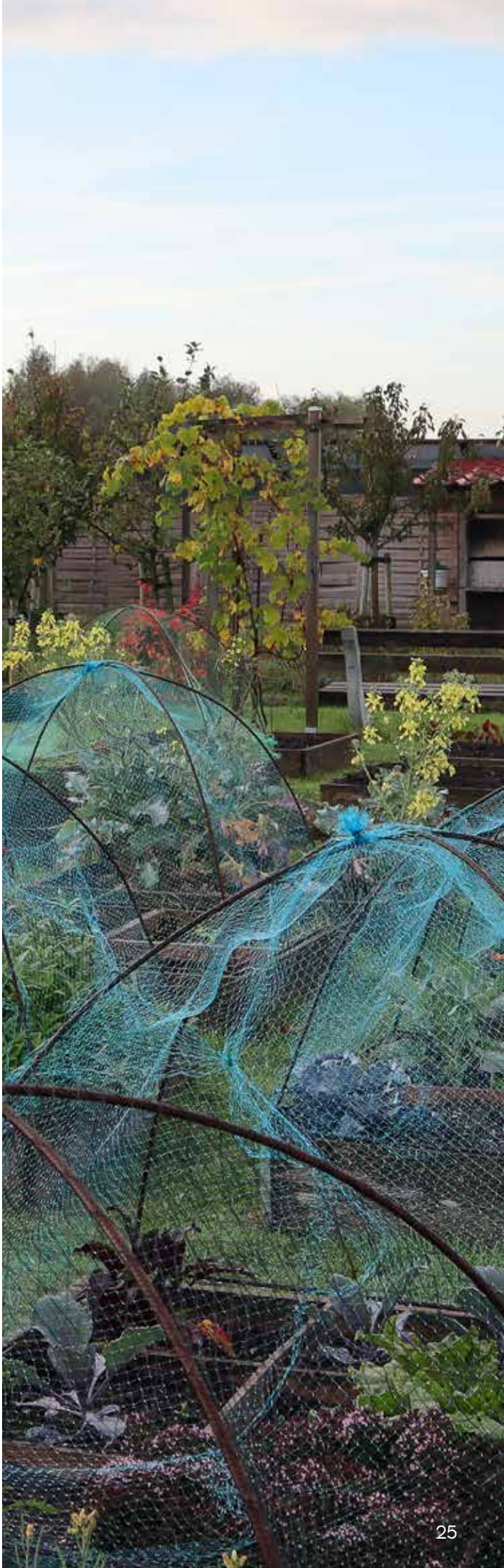
Start	Financiën
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2027	
2026	
2027	PM
2027	
2026	
2026	

4 | DUURZAAMHEID & KLIMAAT - ACTIEPUNTEN

Wat gaan we er voor doen?
68. De afvalpas voor de ondergrondse containers en het afvalaanbiedstation wordt digitaal beschikbaar gemaakt voor mobiele telefoons.
69. De gemeente gaat actiever informeren over de mogelijkheden van het melden van zwerfafval en het opruimen ervan.
70. De meldingen die binnenkomen via de app van de gemeente Ridderkerk over bijplaatsingen bij ondergrondse containers en zwerfafval in de openbare ruimte worden binnen twee werkdagen opgelost.
71. De openbare prullenbakken in de buitenruimte worden vervangen voor grotere (slimme) modellen waar vogels geen afval uit kunnen halen.
72. Om hergebruik van goederen te stimuleren informeren we inwoners actief over kringloopwinkels en de repaircafé's. We ondersteunen en faciliteren dergelijke initiatieven waar mogelijk.
73. We informeren inwoners en ondernemers over de subsidiemogelijkheden van onder andere het Waterschap Hollandse Delta voor de aanschaf van regentonnen, het aanbrengen van een groen (sedum) dak en andere waterinitiatieven.
74. Ridderkerk staat in de top 3 van gemeenten met de slechtste luchtkwaliteit. Deze wordt veelal veroorzaakt door externe factoren. We streven ernaar om te voldoen aan de nieuwe richtlijnen voor luchtkwaliteit van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Hiervoor zullen we een lobbytraject starten, eventueel met buurgemeenten, bij de Rijksoverheid voor middelen waarmee we schermen en groene buffers rondom de snelwegen kunnen plaatsen.
75. De provincie Zuid-Holland werkt aan het behalen van de Europese waterkwaliteitsdoelen voor 2027. Dit betekent dat ze zorgen voor schoner oppervlakte- en grondwater door maatregelen te nemen en samen te werken met waterschappen, omgevingsdiensten, gemeenten en het Rijk.

Start	Financiën
2028	
2026	
2026	
2028	PM
2026	
2026	
2027	
2027	

5 | BUITENRUIMTE & RECREATIE

We vinden het van groot belang dat er voldoende en gevarieerd groen in Ridderkerk aanwezig is. De Gorzen, het Oosterpark, de Crezéepolder, het Reijerpark, het Lohmanpark, het Waalbos, de Donckse Velden en de Wevershoek zijn mooie natuurgebieden. Wandelaars, hondenbezitters, ruiters, sporters en recreanten kunnen op deze plekken genieten van gevarieerd groen en verschillende dieren.

Voor een gezonde biodiversiteit moet het aantal exotische flora en fauna zo veel als mogelijk teruggedrongen worden. We stellen bestrijdingsplannen op tegen invasieve exoten.

De agrarische gronden langs de A38 ten zuiden van Bolnes worden de komende jaren getransformeerd naar een groot recreatiegebied waar bos en water gezamenlijk het beeld gaan bepalen. Met voldoende wandel- en fietspaden wordt dit het nieuwe grote natuurgebied van Ridderkerk. Daarnaast komt er ruimte voor stadslandbouw met een educatief karakter.

Naast de natuurgebieden en parken zullen we ook in de wijken zorgdragen voor voldoende en gevarieerd groen. We zorgen ervoor dat zowel de groengebieden als de versteende buitenruimte schoon, heel en veilig zijn.

5 | BUITENRUIMTE & RECREATIE - ACTIEPUNTEN

Wat gaan we er voor doen?
76. De actiepunten uit de Groenvisie Ridderkerk en het rapport Werken vanuit ecologie worden voortgezet of geactualiseerd. We stellen voor de bekostiging een bestemmingsreserve in.
77. We passen het maai-mei-niet-beleid toe waarbij groenstroken in Ridderkerk, met uitzondering van onoverzichtelijke plekken, niet worden gemaaid in de maand mei met oog op biodiversiteit.
78. Bij zowel nieuwbouw, bestaande bouw als bij herinrichting openbare ruimte wordt zoveel als mogelijk groen toegevoegd voor het verbeteren van de biodiversiteit en het tegengaan van hittestress en wateroverlast.
79. Eéntonige bomen en planten zijn kwetsbaar voor ziekten. In de buitenruimte komt er meer en gevarieerd inheems groen voor een optimale biodiversiteit.
80. Insecten zoals bijen zijn belangrijk voor de Ridderkerkse flora en fauna. In de afgelopen raadsperiode zijn er veel insectenstroken aangelegd. Op meer plekken in de buitenruimte gaan we deze realiseren.
81. De schapen van de Ridderkerkse herderin die grazen op onze dijken zijn geliefd bij Ridderkerkse inwoners. We blijven inzetten op natuurlijke begrazing.
82. Sinds 2024 heeft de gemeente Ridderkerk weer eigen medewerkers in de groenvoorziening. Dit team wordt uitgebreid om zo minder afhankelijk te zijn van het inhuren van externe bedrijven.
83. Meldingen via de app van de Gemeente Ridderkerk over misstanden in de buitenruimte waar de gemeente voor verantwoordelijk is, zoals losliggende stoeptegels, worden binnen twee werkdagen opgelost.
84. Het team Reiniging van de gemeente Ridderkerk gaat vaker straten en pleinen reinigen om verloedering te voorkomen.
85. Om onze groene ambities te kunnen realiseren is zeggenschap noodzakelijk over de Ridderkerkse gebieden die nu in beheer zijn bij het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde (NRIJ). Wij willen daarom samen met de partners in het NRIJ bezien hoe dat kan worden gerealiseerd. Onderzocht moet worden of dat mogelijk is binnen het NRIJ of dat taken daarvan dienen te worden ontvlochten. We onderzoeken of en welke andere vormen van samenwerking met partners te overwegen zijn om de ambities op realisatie en beheer van de buitengebieden waar te maken.
86. De visstand in Ridderkerk wordt jaarlijks waar nodig aangevuld voor het verbeteren van de waterkwaliteit en het waterbiotoop.
87. We werken mee aan de realisatie van een natuurbegraafplaats.
88. De vijver op het Vlietplein wordt weer in ere hersteld.
89. De agrarische gronden langs de A38 worden getransformeerd naar een openbaar recreatief natuurgebied met ruimte voor energie-infrastructuur en stadslandbouw.
90. In lijn met het nationaal Deltaprogramma dient de ruimtelijke inrichting van Ridderkerk klimaatbestendiger en waterrobuuster te worden.
91. De Ridderkerkse openbare groengebieden worden voorzien van extra recreatiemogelijkheden zoals picknicktafels.
92. Ridderkerk is een hondvriendelijke gemeente. Iedere wijk wordt voorzien van een omheind losloopgebied voor honden.

Start	Financiën
2026	2026: € 1.000.000
2026	
2026	
2026	
2026	
2027	
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2028	
2027	PM
2026	
2026	
2027	PM
2027	PM

5 | BUITENRUIMTE & RECREATIE - ACTIEPUNTEN

Wat gaan we er voor doen?
93. Bij meerdere openbare prullenbakken komen palen met gratis hondenpoepzakjes zodat hondenpoep makkelijker opgeruimd kan worden.
94. De kinderboerderij in het Oosterpark wordt vernieuwd en uitgebreid met een kinderjungle met educatieve elementen voor kinderen van 0 tot 10 jaar.
95. Bij de pumptrackbaan wordt de mogelijkheid voor een standplaats gecreëerd voor bijvoorbeeld het kopen van een ijsje.
96. Er komt een recreatieve wandel- en fietsroute langs de rivier van Oostendam tot Slikkerveer.
97. We bieden inwoners de mogelijkheid om de boomspiegel van een boom op een openbare plek te adopteren.

Start	Financiën
2027	PM
2027	PM
2026	
2026	
2027	

6 | BESTUUR & BURGERBETROKKENHEID

Ridderkerk is en blijft een zelfstandige gemeente met een eigen gemeentebestuur dat zelfstandig beslissingen kan nemen. Binnen de regio en de provincie investeren we als gemeentebestuur in goede contacten met collega-bestuurders. Samenwerkingen van onderop zien we als kansrijk als het de Ridderkerkse samenleving ten goede komt. Gemeenschappelijke regelingen die wettelijk niet noodzakelijk zijn beperken we waar mogelijk of wijzigen we in vrijwillige samenwerkingsverbanden.

Inwoners en ondernemers waarderen de dienstverlening van de gemeente Ridderkerk met mooie cijfers. Een knappe prestatie van de nieuwe eigen gemeentelijke organisatie. Uiteraard zetten we in op de verbetering van de dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen waar mogelijk, door het vereenvoudigen van regelgeving en procedures en het verkorten van doorlooptijden. Digitalisering kan processen vereenvoudigen en werkdruk verlagen. Binnen de gemeentelijke dienstverlening staat de mens centraal en staan we open voor procesoptimalisatie wanneer de praktijk anders werkt dan de theorie.

We vinden het belangrijk om inwoners en ondernemers vroegtijdig te betrekken in te vormen beleid en te nemen besluitvorming. De Nota Betrokken Samenleving biedt hier spelregels voor. In de nieuwe Participatieverordening krijgt het Uitdaagrecht een prominente plek. Bij het Uitdaagrecht kunnen bewoners, maatschappelijke organisaties e.a. taken van gemeente overnemen/aansturen als zij denken het slimmer, beter, goedkoper of anders te kunnen doen. De gemeente denkt hierbij vanuit mogelijkheden in plaats van belemmeringen.

6 | BESTUUR & BURGERBETROKKENHEID -

Wat gaan we er voor doen?	
98.	Sinds 2024 heeft Ridderkerk weer een eigen ambtelijk organisatie. De algehele dienstverlening is met de eigen organisatie verbeterd ten opzichte van de oude BAR-organisatie. De komende raadsperiode wordt de dienstverlening verder geoptimaliseerd.
99.	De verschillende werkzaamheden van de gemeente Ridderkerk worden beter op elkaar afgestemd, zodat een straat bijvoorbeeld niet twee keer in een korte periode wordt opengebroken.
100.	Medewerkers van de gemeente Ridderkerk kunnen een werkdag per jaar aan vrijwilligerswerk in Ridderkerk besteden, door bijvoorbeeld te helpen bij Jeugdland of de Avondvierdaagse.
101.	De Ridderkerkse samenleving draait dankzij de inzet van duizenden vrijwilligers. Deze inwoners bieden we voldoende ondersteuning en waardering. Daarnaast blijven we inzetten op het enthousiasmeren van de huidige en nieuwe vrijwilligers.
102.	We zetten in op een gastvrijere en veilige hal van het gemeentehuis (herinrichting).
103.	Het aanvraagproces rondom producten en diensten van het gemeentehuis wordt verder gedigitaliseerd. Natuurlijk blijft de balie in het gemeentehuis open voor Ridderkerkers die minder digitaal vaardig zijn.
104.	Het proces van vergunning- en subsidieaanvragen bij de gemeente wordt nog efficiënter ingericht.
105.	We willen dat inwoners en ondernemers zelf inzicht kunnen krijgen in de status van openstaande vragen, klachten en vergunningaanvragen, door bijvoorbeeld een persoonlijke pagina op de website van de gemeente toe te voegen.
106.	De laagdrempelige manier waarop inwoners en ondernemers meedoen en meedenken zetten we voort. Zo blijven we o.a. inzetten op buurttenten, enquêtes en polls via sociale media.
107.	Het doen van meldingen via de app van de gemeente Ridderkerk is makkelijk en laagdrempelig. De app wordt doorontwikkeld en nog meer onder de aandacht gebracht.
108.	Bij nieuwe ontwikkelingen op een locatie zullen we inwoners actief informeren over wat er gaat gebeuren, door onder andere de inzet van grote informatieborden.
109.	Ridderkerk heeft al vijf jaar lang jaarlijks een betrokken en enthousiaste kinderburgemeester. Hier blijven we op inzetten.
110.	Overheidsparticipatieinstrumenten zoals het uitdaagrecht faciliteren we en nemen we op in de komende participatieverordening.
111.	Met bestaande wijkoverleggen gaan we het convenant zelfstandig wijkoverleg aan.
112.	We stoppen met het collegespreekuur en zorgen dat het gemeentebestuur laagdrempelig bereikbaar blijft, bijvoorbeeld door deelname aan buurttenten en activiteiten in de wijken.

ACTIEPUNTEN

Start	Financiën
2026	
2026	
2026	
2026	
2028	PM
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2027	
2026	
2026	

7 | ECONOMIE & WERKGELEGENHEID

Het aantal in Ridderkerk gevestigde bedrijven is in 10 jaar tijd met meer dan de helft toegenomen. Het Ridderkerkse vestigingsklimaat wordt door ondernemers als zeer goed gewaardeerd. Ondernemers zijn de motor van de Ridderkerkse samenleving. Alle Ridderkerkse bedrijven bij elkaar zijn goed voor ruim 21.000 arbeidsplaatsen. We vinden het belangrijk om te blijven investeren in een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor Ridderkerkse bedrijven. Daarnaast willen we de regeldruk voor Ridderkerkse bedrijven verminderen. Daar hoort ook de keuzevrijheid van winkelleveranciers bij om de winkel op zondag te openen.

Door de krapte op de arbeidsmarkt heeft een aantal ondernemers moeite met het vinden van personeel. De gemeente Ridderkerk participeert samen met Ridderkerkse onderwijsinstellingen en Ridderkerkse bedrijven in de Samenwerking Onderwijs Bedrijfsleven. Via deze weg enthousiasmeren we jongeren voor de arbeidsloopbaan (eventueel gecombineerd met een opleiding) en laten we ze kennismaken met verschillende beroepen en bedrijfssectoren.

Ridderkerkse bijstandsgerechtigden proberen we zo goed als mogelijk aan een betaalde baan te helpen. De samenwerking met het Ridderkerkse bedrijfsleven is daarbij cruciaal.

Naast het bieden van werkgelegenheid zijn bedrijven enorm belangrijk voor en betrokken bij maatschappelijke verenigingen en initiatieven. Zonder de sponsoring van bedrijven zou het lidmaatschap van een sport- of cultuurvereniging onbetaalbaar worden voor veel inwoners. Ook de vele evenementen die georganiseerd worden in Ridderkerk worden deels bekostigd door Ridderkerkse bedrijven. We blijven onze waardering voor Ridderkerkse bedrijven uiten met onder andere het ondernemersevenement Sint Joris en de Zaak.

De (wijk)winkelcentra voorzien in een belangrijke behoefte bij inwoners. Om de aantrekkingskracht van (wijk)winkelcentra te behouden vinden we het belangrijk dat er een gevarieerd aanbod aan winkels, horeca en dienstverlening is.

7 | ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID - ACTIEPUNTEN

Wat gaan we er voor doen?
113. We wijzigen de Verordening winkeltijden Ridderkerk 2014 zodat het mogelijk wordt voor Ridderkerkse winkелеigenaren om op zondag open te gaan.
114. Sinds afgelopen raadsperiode mag alle horeca op zondag open zijn. Dit willen we zo houden.
115. Sinds afgelopen raadsperiode is de winkelleegstand zo goed als verdwenen. We blijven ons inzetten op het voorkomen van winkelleegstand.
116. We gaan niet meer over tot het heffen van parkeergeld op straat. Om het fietsgebruik naar het winkelcentrum te stimuleren zorgen we voor toezicht bij de nieuwe fietsenstalling waar gratis gestald kan worden.
117. Op verzoek van winkелеigenaren worden er blauwe zones ingericht rondom (wijk)winkelcentra voor voldoende gratis parkeerplaatsen voor het winkelend publiek.
118. We willen het winkelcentrum en de wijkwinkelcentra nog aantrekkelijker maken voor winkелеigenaren en bezoekers door o.a. in te zetten op veiligheid, evenementen, vergroening en een nette buitenruimte. Leegstaande winkels mogen tijdelijk worden gevuld met pop-up initiatieven.
119. We onderzoeken de mogelijkheid om speeltuinvereniging Dillenburg te verplaatsen naar een kindvriendelijkere omgeving in Slikkerveer. Daarmee ontstaat er extra parkeerruimte voor bewoners rondom Dillenburgplein. De herinrichting van het Dillenburgplein kan hierdoor onverminderd doorgevoerd worden.
120. Plein Oost wordt in samenspraak met bewoners en ondernemers opgeknapt.
121. Het jaarlijkse ondernemersevenement Sint Joris en de Zaak wordt gecontinueerd.
122. Er wordt een Ridderkerk cadeaubon ingevoerd voor besteding bij lokale ondernemers om lokale aankopen te stimuleren.
123. We gaan de kleine ondernemers attent maken op de reinigingsrechten.
124. We gunnen de aanbestedingen van de gemeente Ridderkerk zoveel als mogelijk aan Ridderkerkse bedrijven.
125. We onderzoeken, eventueel met andere gemeenten, de nut en noodzaak van de pijler Economisch Vestigingsklimaat van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH). Indien er geen nut en noodzaak blijkt, zetten we ons in om deze pijler op te heffen.
126. Op verzoek van Ridderkerkse ondernemers heeft de gemeente een ondernemersfonds ingericht. Ondernemers kunnen dit geld inzetten voor bijvoorbeeld een nette buitenruimte, beveiligingstaken, een centrummanager of een parkmanager. Dit fonds wordt betaald door ondernemers zelf. De gemeente blijft het ondernemersfonds faciliteren.
127. Bedrijventerrein Donkersloot is op veel plekken gedateerd. Samen met ondernemers gaan we het bedrijventerrein vergroenen en beveiligen. Dit draagt bij aan een prettig vestigingsklimaat en dringt ondermijnende activiteiten terug.
128. Ridderkerkers met een bijstandsuitkering worden zoveel als mogelijk aan een baan geholpen.
129. We zetten ons actief in om talenten, kennis en vaardigheden van Ridderkerkers met een uitkering, nieuwkomers of senioren in beeld te brengen en te koppelen aan bestaande vacatures waarbij we gebruik kunnen maken van het Werkcentrum Rijnmond.

Start	Financiën
2026	
2026	
2026	
2027	PM
2027	PM
2026	
2027	PM
2026	PM
2027	
2027	
2026	
2026	
2027	
2026	
2026	
2027	
2026	
2026	
2026	

7 | ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID - ACTIEPUNTEN

Wat gaan we er voor doen?
130. Vanaf 2027 treedt een deel van de nieuwe Participatiewet in Balans in werking. Als een bijstandsgerechtigde (nog) niet het vermogen heeft om betaald werk te verrichten, kan er ingezet worden op maatschappelijke participatie. Ridderkerk gaat hierop inzetten zolang het geen belemmering vormt voor arbeidsinschakeling en niet zorgt voor verdringing op de arbeidsmarkt.
131. We stimuleren bedrijven om samen te werken in energiehubs om netcongestie te verminderen en lokale opwek en opslag te bevorderen.
132. Op Nieuw-Reijerwaard zetten we in op een goed gereguleerde truckparking met voldoende faciliteiten.
133. We zorgen voor zichtbare bewegwijzering bij (wijk)winkelcentra om bezoekers te wijzen op openbare toiletgelegenheden.

Start	Financiën
2027	2027: € 100.000 2028: € 100.000
2026	
2026	
2027	

8 | OPENBAAR VERVOER & VERKEER

Ridderkerk blijft goed bereikbaar met de auto, het openbaar vervoer en de fiets. Bereikbaarheid is een belangrijke voorwaarde voor wonen, werken, leren en recreëren. Om de mobiliteit van inwoners en forenzen met het openbaar vervoer te waarborgen blijven we ons inzetten voor hoogwaardig openbaar vervoer met de (water)bus. De BDU (Brede Doeluitkering) is de structurele financiële bijdrage die de Rijksoverheid verstrekt aan de MRDH (Metropoolregio Rotterdam Den Haag) om verkeers- en vervoersbeleid uit te voeren. We vinden het belangrijk dat bij de komende aanbesteding van het openbaar vervoer buurtbussen onderdeel worden van de opdracht in onze vervoersregio.

Op meerdere wegen in Ridderkerk brengen we de maximale snelheid omlaag voor de verbetering van de verkeersveiligheid en de luchtkwaliteit. Verkeerssituaties die in de praktijk regelmatig tot onveilige situaties leiden, pakken we zo snel als mogelijk aan. Sluipverkeer van vracht- en personenauto's dringen we terug met aanvullende maatregelen en handhaving. De komende jaren staan er grote infrastructurele projecten op de planning bij de Rijksoverheid. Deze kunnen zorgen voor extra drukte binnen de bebouwde kom van Ridderkerk. We dringen er daarom bij de Rijksoverheid op aan om maatregelen tegen sluipverkeer te treffen en/of financiën beschikbaar te stellen voor aanvullende (water)busdiensten.

Eén van de meest gehoorde klachten van de afgelopen jaren is het gebrek aan voldoende parkeerplaatsen in de straten, buurten en wijken van Ridderkerk. We zien mogelijkheden om in de straten, bij bestaande woningen en bedrijven, het aantal parkeerplaatsen te vergroten en de parkeeroverlast te verkleinen. Klimaatadaptieve parkeerplaatsen worden de norm bij de aanleg van nieuwe parkeerplaatsen.

8 | OPENBAAR VERVOER & VERKEER - ACTIEPUNTEN

Wat gaan we er voor doen?
134. Openbaar vervoer blijft gratis voor Ridderkerkse AOW'ers. We voegen gratis openbaar vervoer voor minima als product toe aan de minimaregeling. Het budget op de Ridderkerkpas kan door de inwoner ingezet worden voor de aanschaf van dit product.
135. Sinds afgelopen raadsperiode is er een directe buurtbusverbinding met het treinstation in Barendrecht. We streven ernaar om de frequentie van deze busverbinding te verhogen.
136. We zetten ons in om de buurtbus onderdeel te laten zijn van de komende RET/MRDH concessie.
137. We gaan bij de vervoersautoriteit lobbyen voor een verbeterde avondverbinding en een sneldienst van Slikkerveer via Bolnes naar Rotterdam.
138. We willen deelmobiliteit stimuleren en de bijbehorende benodigdheden zoals speciale parkeerplekken faciliteren.
139. Bij bestaande woningen en bedrijven vergroten we het aantal parkeerplaatsen indien we daar ruimte toe zien. Mocht dat ten koste gaan van laag groen dan compenseren we dat waar mogelijk in de wijk. Bij herinrichting worden traditionele parkeerplaatsen zo veel als mogelijk vervangen door groene parkeerplaatsen.
140. We actualiseren de Nota parkeernormen 2024 om voldoende parkeergelegenheid te creëren.
141. Binnen de bebouwde kom gaat op alle wegen waar zowel auto's als fietsen rijden een maximum snelheid van 30 km/u gelden. Op de overige wegen geldt een maximum snelheid van 50 km/u. Buiten de bebouwde kom gaat een snelheid van maximaal 60 km/u gelden op wegen in beheer bij de gemeente Ridderkerk.
142. Wanneer er grootschalig onderhoud aan een weg plaatsvindt dan dient de weg na het onderhoud te voldoen aan de inrichtingseisen welke horen bij de maximum snelheid van de weg. Klein (achterstallig) onderhoud vindt zo snel als mogelijk plaats.
143. De wegen naar en rond het winkelcentrum, waaronder de Sint Jorisstraat, blijven in twee richtingen bereikbaar voor personenauto's.
144. De Rijnsingel wordt ontlast van vrachtverkeer wat geen bestemmingsverkeer is.
145. De Rijksstraatweg tussen de Noldijk en de Verbindingsweg wordt in samenspraak met de bewoners opnieuw ingericht om de verkeersveiligheid te verbeteren.
146. Er komt geen derde ontsluitingsweg door de boomgaard in Rijsoord.
147. We zetten in op het uitbreiden van faciliteiten voor elektrische, waterstof- en zelfrijdende (deel)auto's. Bij nieuwbouw bieden we hier extra ruimte voor.
148. We willen fietsen stimuleren door onder andere zorg te dragen voor goede en veilige fietspaden, bijvoorbeeld door het introduceren van slimme verkeerslichten.
149. De uniforme schoolzones die de laatste raadsperiode zijn gerealiseerd, worden ook bij de nog resterende scholen toegepast.
150. We zetten in op veilige oversteekplaatsen bij speeltuinen langs drukke wegen.
151. De waterbus is een belangrijke voorziening binnen het openbaar vervoer. Deze willen we behouden. Om het gebruik van de (water)bus aantrekkelijker te maken faciliteren we plekken voor deelfietsen bij haltes.

Start	Financiën
2027	
2027	
2027	
2026	
2026	
2027	PM
2028	2028: € 60.000
2027	
2027	
2026	
2027	
2027	PM
2026	
2026	
2027	
2026	
2027	PM
2026	

8 | OPENBAAR VERVOER & VERKEER - ACTIEPUNTEN

Wat gaan we er voor doen?
152. We starten, eventueel met buurgemeenten, een lobby bij de Rijksoverheid voor snelheidsbeperkende maatregelen op delen van de A15 en A16 om geluidsoverlast te reduceren en de luchtkwaliteit te verbeteren.
153. Bushaltes in Ridderkerk zijn schoon, heel, veilig en voor iedereen goed bereikbaar.

Start	Financiën
2027	
2026	

9 | EVENEMENTEN & CULTUUR

Ridderkerk bruist als nooit tevoren. Dankzij de inzet van zo veel vrijwilligers worden er fantastische evenementen georganiseerd voor jong en oud. Van Jeugdland tot de RadioNL Artiestenshow en van Klassiek op de Waal tot de intocht van Sinterklaas. Ook op straat- en buurniveau wordt er veel georganiseerd door verenigingen en buurtbewoners. We vinden het van groot belang dat er voor evenementen subsidie beschikbaar is. Of het nu gaat om een kleine bijdrage via het WijkIdeeTeam voor een buurtbarbecue of een garantstelling van de gemeente voor de organisatie van een schaatsbaan op het Koningsplein. Zonder steun van de gemeente en bedrijven zijn evenementen lastig te organiseren.

Met de oplevering van het Cultuur-, Onderwijs & Mediagebouw (COM-gebouw) biedt Ridderkerk onderdak aan cultuureducatie van verschillende sectoren. Met drie VO-scholen in en nabij het gebouw biedt dit kansen voor leerlingen om op een laagdrempelige manier kennis te maken met cultuureducatie.

Ridderkerk kent een levendige geschiedenis van gebeurtenissen, tradities en ontwikkelingen. Veel hierover is terug te lezen of te zien in media. Op enkele plekken is de geschiedenis bewaard gebleven in de vorm van gebouwen en plekken. Deze willen we zo veel als mogelijk behouden door ze aan te wijzen als gemeentelijk monument.

9 | EVENEMENTEN & CULTUUR - ACTIEPUNTEN

Wat gaan we er voor doen?
154. De gemeente blijft meewerken aan en biedt ondersteuning bij het organiseren van (grote) gevarieerde evenementen zoals een schaatsbaan, kermis, Koningsdag en feesten op onder andere het Koningsplein.
155. Indien het initiatief wordt genomen voor de organisatie van de schaatsbaan op het Koningsplein zal de gemeente gelijk aan de laatste editie garant staan voor eventuele tekorten.
156. Heel veel mooie en grote evenementen in Ridderkerk worden georganiseerd door Stichting Evenementen Ridderkerk (SER), zoals Jeugdland en de Avondvierdaagse. We blijven deze stichting faciliteren en ondersteunen.
157. Iedere wijk heeft een WijkIdeeTeam waar subsidie voor beschikbaar is voor buurtactiviteiten. De komende raadsperiode blijven we dit faciliteren.
158. Er wordt jaarlijks een cultuurfestival georganiseerd bij het nieuwe Cultuur-, Onderwijs- en Mediagebouw.
159. Er komt bebording en bewegwijzering om aandacht te geven aan mooie plekken en bezienswaardigheden in Ridderkerk. Op die plekken komen fotopalen voor het inzenden van foto's voor #mooiridderkerk.
160. Sinds de afgelopen raadsperiode is Uitagenda Ridderkerk geïntroduceerd. Waar mogelijk wordt deze geoptimaliseerd en voorzien van een fysiek magazine.
161. We onderzoeken of Theater Het Plein gemoderniseerd dient te worden. Het theater dient kosteloos beschikbaar gesteld te worden aan Ridderkerkse basisscholen voor de opvoering van de jaarlijkse eindmusical.
162. De bibliotheek heeft een gratis lidmaatschap voor zowel de jeugd als volwassenen. Deze blijven we onder de aandacht brengen.
163. RTV-Ridderkerk heeft vanaf 2026 een nieuw onderkomen. Naast de onlangs opgerichte streekomroep blijft ook de lokale omroep in stand.
164. Er komt een landelijk vuurwerkverbod. Vanuit de gemeente wordt er centraal tijdens Oud & Nieuw een vuurwerkshow georganiseerd.
165. Iedere wijk heeft of krijgt een herkenbaar en volwaardig wijkcentrum met een programma voor jong en oud. Het bestaande maar gedateerde wijkcentrum in Drievliet / Het Zand wordt vernieuwd.
166. Ridderkerk kent nog een aantal karakteristieke panden. Deze dienen behouden te blijven. Waar mogelijk wijzen we deze aan als gemeentelijk monument.
167. Loods Y6 van het voormalig Smit Slikkerveer blijft behouden en krijgt een passende invulling waarbij aandacht is voor het cultureel erfgoed van de Ridderkerkse industrie.
168. De Ridderkerkse geschiedenis krijgt bij nieuwbouwprojecten aandacht met bijvoorbeeld muurschilderingen en kunstwerken.
169. Bij zowel nieuwbouw als bestaande bouw zetten we in op het toepassen van kunst of groen op grote stenen gevels.
170. Op meerdere plekken in Ridderkerk besteden we aandacht aan de Ridderkerkse en vaderlandse geschiedenis. Bijvoorbeeld door (nieuwe) informatiebordjes langs wandelroutes en het in stand houden van herdenkingsmonumenten.

Start	Financiën
2026	
2026	
2026	
2026	
2027	PM
2027	
2027	PM
2028	PM
2026	
2026	
2028	PM
2028	PM
2026	
2028	PM
2027	
2026	
2027	PM

9 | EVENEMENTEN & CULTUUR - ACTIEPUNTEN

Wat gaan we er voor doen?
171. In mei 1940 is de capitulatie van Nederland aan de Duitse bezetter getekend in een schoolgebouw in Rijsoord. De gemeente is eigenaar van dit gebouw en gaat het gebouw moderniseren. Het wordt een ontmoetingsplek voor de wijk waar de geschiedenis een belangrijke rol speelt.
172. Er wordt door de Molukse gemeenschap gewerkt aan een Molukse monument. Dit monument krijgt een prominente plek in Ridderkerk.
173. Er wordt een stripboek gemaakt over het Ridderkerk van vroeger en nu voor Ridderkerkse kinderen.
174. Ieder jaar wordt er tijdens de Kunstroute door de gemeente een kunstwerk aangekocht welke tentoon wordt gesteld in voor het publiek toegankelijke gebouwen.
175. We onderzoeken de mogelijkheid voor een structurele subsidie voor Stichting Huys ten Donck voor het behoud van het huis en de historische buitenplaats.

Start	Financiën
2027	
2026	
2028	PM
2027	
2027	PM

10 | ONDERWIJS

Ridderkerk heeft 15 schoolgebouwen voor basisonderwijs, 1 school voor speciaal basisonderwijs en 3 scholen voor voortgezet onderwijs. Veel van deze schoolgebouwen zijn recentelijk vernieuwd of worden de komende jaren vernieuwd. We vinden het van groot belang dat Ridderkerkse kinderen onderwijs krijgen in een modern duurzaam gebouw met een goed binnenklimaat. Vaak worden deze gebouwen niet alleen door een school gebruikt maar ook door een kinderopvangorganisatie. Dit biedt de kinderen een doorlopende lijn op één locatie.

Schoolinstellingen gaan zelf over de inhoud van hun onderwijs. De gemeente kan wel extra voorlichtingslessen via maatschappelijke partners aanbieden. Dit kan gaan over de gevolgen van (online) pesten, gameverslaving, drugs- en drankgebruik en hoe om te gaan met geld en digitaal welzijn, mentale gezondheid, gezonde voeding of maatschappelijke thema's. Maar ook educatieve programma's over bijvoorbeeld stadslandbouw. Buiten schooltijd organiseert Stichting Facet Ridderkerk activiteiten voor de Brede School. Kinderen kunnen dan onder andere kennismaken met diverse sport- en cultuurverenigingen of het verbeteren van digitale vaardigheden.

Om leerlingen voor te bereiden op een vervolgopleiding of een betaalde baan worden er kennismakingsevenementen georganiseerd door Stichting Samenwerking Onderwijs Bedrijfsleven Ridderkerk. Deze door de gemeente opgerichte stichting organiseert bijvoorbeeld de jaarlijkse bedrijvenmarkt voor honderden leerlingen van het Gemini College en het Portus Farel College. Op de bedrijvenmarkt kunnen de leerlingen op één locatie kennis maken met tientallen bedrijven en instellingen. Om te zorgen dat nieuwkomers volwaardig mee kunnen doen aan de Ridderkerkse samenleving, begeleiden wij hen bij hun inburgeringstraject.

Wat gaan we er voor doen?
176. Sinds afgelopen raadsperiode vormen de meeste basisscholen een Integraal Kindcentrum (onderwijs en kinderopvang op één locatie) waar samenwerken centraal staat. Dit blijven we stimuleren.
177. Sinds afgelopen raadsperiode hebben veel Ridderkerkse scholen een nieuw schoolgebouw gekregen. De komende raadsperiode realiseren we dit ook voor De Wingerd, De Regenboog, De Klimop, De Bongerd en De Botter. Hierbij zullen ook de verschillende kinderopvangorganisaties ingehuisd worden. Daarbij kijken we ook naar de mogelijkheden voor initiatieven zoals Stichting Bram.
178. Een goed binnenklimaat in scholen is essentieel voor de gezondheid en optimale concentratie van kinderen. Nieuwe scholen voldoen minimaal aan de norm Frisse Scholen B.
179. Onderwijsinstellingen die in Ridderkerk een MBO-afdeling of volksuniversiteit willen starten faciliteren we waar mogelijk.
180. Steeds meer scholen kiezen voor groenere schoolpleinen. Dit blijven we stimuleren.
181. Bij nieuwbouw van scholen wordt er ruimte voor passend onderwijs mogelijk gemaakt zodat er voldoende ruimte is voor bijvoorbeeld een logopedist of een hoogbegaafdheidsgroep.
182. Samen met maatschappelijke partners dragen we zorg voor het voorkomen van leerachterstanden en wordt er ingezet op het verminderen van reeds opgelopen leerachterstanden.
183. Veel Ridderkerkse scholen bieden (gratis) gezonde voeding zoals fruit op school aan. Via het Jeugd-educatiefonds blijven we dit faciliteren.
184. De gemeente ondersteunt scholen op het gebied van preventie met het inzetten van schoolcontactpersonen en jeugdhulp op school.
185. We blijven inzetten op voorlichting op scholen over de gevolgen van (online) pesten, gameverslaving, drugs- en drankgebruik en hoe om te gaan met geld en digitaal welzijn, mentale gezondheid en gezonde voeding. Daarnaast blijven we inzetten op voorlichting over verkeer en verkeersveiligheid.
186. Sinds 2024 wordt er door Stichting Samenwerking Onderwijs Bedrijfsleven Ridderkerk een bedrijvenmarkt georganiseerd om leerlingen kennis te laten maken met verschillende beroepen. Ook de komende raadsperiode wordt de bedrijvenmarkt jaarlijks georganiseerd.
187. We willen jongeren enthousiasmeren om vrijwilligerswerk te doen voor een maatschappelijke bijdrage en sociale betrokkenheid.
188. We blijven inzetten op activiteiten binnen de Brede school voor o.a. cultuureducatie, extra kennis en werken aan Positieve Gezondheid.
189. We faciliteren een educatief programma over voeding en stadslandbouw.
190. Samen met maatschappelijke partners zoals scholen en de bibliotheek blijven we inzetten op het voorkomen of terugdringen van laaggeletterdheid.
191. Volwassen asielzoekers die een verblijfsvergunning krijgen moeten Nederlands leren en inburgeren. Asielzoekers die een goede kans op een verblijfsvergunning maken, kunnen taallessen volgen. Beide groepen krijgen intensieve taalondersteuning.

Start	Financiën
2026	
2026	PM
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2027	PM
2026	
2026	
2026	
2026	
2028	PM
2026	
2026	

11 | ZORG & VOLKSGEZONDHEID

Wij zetten in op een sterk sociaal Ridderkerk, waar inwoners mee kunnen doen en ondersteuning dichtbij en passend is. Hierbij is er een gezonde balans tussen ondersteuning door de gemeente en eigen verantwoordelijkheid van inwoners.

Kanselijkheid, bestaanszekerheid, gezondheid, participatie, zelfredzaamheid en een sterke sociale basis vinden wij belangrijk. We willen dat kinderen veilig en kansrijk op kunnen groeien en inwoners naar vermogen deel kunnen nemen aan de samenleving. Omdat de druk op (jeugd)hulp, ondersteuning en specialistische voorzieningen toeneemt, verschuift de inzet naar preventie, vroegsignalering en lichte ondersteuning dichtbij huis. Sterke buurten, ontmoeting, mantelzorg, vrijwilligerswerk en toegankelijke en betaalbare voorzieningen vormen de basis. Opgaven rond zorg, wonen, inkomen, schulden, participatie en gezondheid worden in samenhang opgepakt. Zo blijft ondersteuning begrijpelijk, menselijk en gericht op zelfstandig wonen en meedoen in de eigen omgeving.

Gemeenten hebben op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet een wettelijke zorg- en voorzieningenplicht. Dit betekent dat zij verplicht zijn om passende ondersteuning en zorg te organiseren en te financieren voor alle inwoners die dit nodig hebben om zelfstandig te kunnen functioneren of mee te doen in de maatschappij.

Om een (vroegtijdig) beroep op voorzieningen of zware zorg te voorkomen blijven we inzetten op preventie. Of het nu gaat om het opkopen van schulden bij jongeren of over seniorenfitness, preventie draagt bij aan het voorkomen van zwaardere zorg. Ook het bestrijden van eenzaamheid, bijvoorbeeld met de Coalitie Eén tegen Eenzaamheid, werkt mee aan zingeving bij inwoners en een goede gezondheid.

We vinden het belangrijk dat iedereen mee kan doen in de Ridderkerkse samenleving. Kwetsbare inwoners ondersteunen we met regelingen zoals de Meedoenregeling. Samen met maatschappelijke partners zoals Stichting Facet Ridderkerk en de bibliotheek werken we programma's uit ter ondersteuning van deze doelgroep.

11 | ZORG & VOLKSGEZONDHEID – ACTIEPUNTEN

Wat gaan we er voor doen?
192. De gemeente is verantwoordelijk voor een aantal zorg- en ondersteuningstaken. Dit dient bereikbaar, tijdig en op maat te zijn voor alle inwoners die het nodig hebben.
193. Er wordt maatwerk toegepast bij het toekennen van hulp(middelen) zodat deze efficiënter en goedkoper verstrekt kunnen worden.
194. De stichting SportMEE wordt ingezet voor de verbinding tussen lokale zorgteams en sportverenigingen, zodat bijvoorbeeld inwoners met een beperking passend sportaanbod kunnen krijgen.
195. We brengen verwarde personen beter in beeld om zorg te kunnen bieden om daarmee excessen zoals geweld, veel overlast plegen of zelfdoding te voorkomen.
196. Sinds afgelopen raadsperiode loopt er een pilot voor het opkopen van schulden van jongeren. Dit is een succes gebleken en dient uitgewerkt te worden tot regulier beleid.
197. Ridderkerkse kinderen uit minimagezinnen hebben recht op meer financiële ondersteuning en we zorgen daartoe voor een herverdeling van financiële ondersteuning.
198. Inwoners die gebruik mogen maken van de regeling Meedoen (Ridderkerkpas) kunnen ook de Rotterdampas met het budget aanschaffen.
199. Er komt een toekomstbestendige locatie voor de Voedselbank, Kledingbank, Fietsenbank, Speelgoedbank en Social Store.
200. Om (zwaardere) zorg te voorkomen, zetten we vroegtijdig in op preventie met bijvoorbeeld een welzijnscoach.
201. We richten een maatjessysteem in genaamd Vrienden van Ridderkerk, waar Ridderkerkers zich op kunnen geven om kwetsbare Ridderkerkse jongeren te begeleiden en een duwtje in de rug te geven. Bij de ene jongere is elkaar ontmoeten al genoeg en bij de ander is gerichte hulp nodig om zaken op orde te krijgen.
202. Om (problematisch) overgewicht bij jong en oud te voorkomen of te verminderen zetten we in op het bevorderen van een gezonde leefstijl o.a. door middel van voorlichtingen en activiteiten.
203. Met de coalitie Eén tegen Eenzaamheid blijven we ons inzetten op het terugdringen en voorkomen van eenzaamheid bij Ridderkerkse inwoners.
204. Ridderkerkse inwoners krijgen vanaf hun 75 ^e om de 5 jaar een uitnodiging voor een huisbezoek door de welzijnsorganisatie van de gemeente Ridderkerk.
205. Het jaarlijkse evenement FIT op alle fronten met aandacht voor fysieke, mentale en financiële gezondheid, wordt goed bezocht. Hier blijven we op inzetten.
206. Mantelzorgers spelen een belangrijke rol in het dagelijks leven van zorgbehoevenden. We blijven de Ridderkerkse mantelzorgers ondersteunen en waarderen.
207. Om zwangere vrouwen en jonge ouders goed te informeren en te ondersteunen hebben o.a. de gemeente Ridderkerk, verloskundigen, kraamzorg en Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) de handen ineengeslagen en de Coalitie Kansrijke Start gevormd. We blijven deze samenwerking voortzetten.
208. In De Blauwkai wordt er ruimte geboden aan Ridderkerkse ouders om de geboorte van hun kind bekend te maken.

Start	Financiën
2026	
2026	
2026	
2027	
2027	PM
2028	
2027	
2026	
2026	
2028	PM
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2026	
2027	

11 | ZORG & VOLKSGEZONDHEID – ACTIEPUNTEN

Wat gaan we er voor doen?
209. We digitaliseren en optimaliseren aanvraagprocessen van inwoners om daarmee wachtlijsten terug te dringen en kosten te beheersen.
210. We hanteren binnen de Wmo en Jeugdzorg het uitgangspunt van normalisering. Niet iedere hulpvraag vraagt om een maatwerkvoorziening of specialistische zorg. Ondersteuning wordt geboden wanneer problemen het normale levenskader overstijgen en inwoners deze niet op eigen kracht, met hun netwerk of via algemene voorzieningen kunnen oplossen.
211. Ridderkerkse jongeren in de jeugdzorg begeleiden we in samenspraak met zorgaanbieders naar de juiste loketten wanneer ze volwassen worden.
212. Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen arbeidspotentie opdoen in een leerwerkbedrijf. Deze faciliteit willen we in Ridderkerk behouden.
213. We onderzoeken of er kansen zijn om de gemeentelijke zorgteams nabij te organiseren met bijvoorbeeld zorgpartners zoals het CJG.
214. We streven ernaar om een vast aanspreekpunt beschikbaar te stellen voor inwoners met een zorgvraag.
215. We faciliteren initiatieven voor beschermdde woonvormen zoals Skaeve Huse. Ridderkerkers met zware verslavings- en geestelijke problematiek die in de buurt voor problemen zorgen kunnen hier terecht voor de nodige zorg.

Start	Financiën
2027	PM
2027	
2026	
2026	
2026	
2026	
2027	

12 | FINANCIËN

Er is de afgelopen jaren succesvol gewerkt om Ridderkerk financieel gezond te houden. Echter, de kosten voor met name de jeugdzorg stijgen exponentieel. De financiële positie van Ridderkerk staat daarmee de komende jaren onder druk.

Om jaarlijks een sluitende begroting aan te kunnen bieden, moeten waar mogelijk kosten bespaard worden door efficiëntere bedrijfsvoering, nog realistischer plannen en begroten en keuzes te maken in beleid. Extra inkomsten kunnen gegenereerd worden door meer regionale, provinciale, landelijke en Europese subsidies aan te wenden. Een vernieuwde verdeling van de lasten tussen inwoners en bedrijven kan voor inwoners zelfs tot een lastenverlaging leiden.

Gemeenschapsgeld dat we investeren willen we maatschappelijk en duurzaam laten renderen. Met hedendaagse circulaire bouwtechnieken en kwalitatief hoogwaardige producten krijgt gemeentelijk vastgoed een langere levensduur. Door het verlengen van afschrijvingstermijnen dragen we bij aan de verduurzaming van Ridderkerk en verlagen we de jaarlijkse afschrijvingslasten.

Taken die door de Rijksoverheid bij gemeenten worden belegd moeten van voldoende financiële middelen worden voorzien. Samen met andere gemeenten in het land blijven we lobbyen voor voldoende financiële middelen vanuit de Rijksoverheid.

12 | FINANCIËN - ACTIEPUNTEN

Wat gaan we er voor doen?
216. Jaarlijks bieden we de gemeenteraad een begroting en meerjarenraming aan die aansluit bij de eisen van de provincie als toezichthouder.
217. De algemene reserve van de gemeente Ridderkerk blijft minimaal op € 20 miljoen.
218. Om structurele kosten te besparen wordt het aantal wethouders teruggebracht van 5 naar 4.
219. Voor een passendere verdeling van de kosten voor het onderhoud van het riool tussen woningen en niet-woningen, wordt de rioolheffing opgelegd aan eigenaren op basis van een percentage van de WOZ-waarde.
220. De tarieven onroerende-zaakbelasting voor niet-woningen blijven onder het landelijk gemiddelde.
221. De tarieven onroerende-zaakbelasting voor woningen stijgen met niet meer dan de inflatiecorrectie.
222. Bij aanbestedingen brengen we een percentage social return on investment (SROI) in rekening waarvan de opbrengst zoveel mogelijk ten goede komt aan maatschappelijke opgaven in Ridderkerk.
223. De afschrijvingstermijn van nieuw te bouwen en recentelijk gebouwde gemeentelijke gebouwen wordt vergroot van 40 naar 50 jaar.
224. We optimaliseren het P&C-instrumentarium en gaan werken met één tussenrapportage.
225. Raadsvoorstellen met nieuwe financiële gevolgen worden voorzien van een dekkingsvoorstel en een realistische planning.

Start	Financiën
2026	
2026	
2027	2027 e.v.: + € 150.000
2027	2027 e.v.: + € 100.000
2027	
2027	
2028	PM
2027	
2028	
2026	

NAWOORD

Dit coalitieakkoord is tot stand gekomen op basis van de gesprekken die gevoerd zijn na de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026. We bedanken inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en de politieke partijen voor de inbreng die zij hebben geleverd. We kijken uit naar een prettige samenwerking!

Een speciaal woord van dank aan de ambtelijke organisatie voor het aanleveren van de ondersteunende informatie.

Henk van Os
Partij I8PLUS

Fleur Stip
Partij I8PLUS

Timo Ringlever
VVD Ridderkerk

Edward Piena
VVD Ridderkerk

Björn Ros
GroenLinks Ridderkerk

Shirley Horváth
GroenLinks Ridderkerk

RIDDERKERK

